

ชั้นยศของเทวดา หรือ "ชั้นของประกาศิต" ทั้ง 12 ประเภท

ฉบับที่ 2 ปรับปรุงล่าสุด ณ วันที่ 27 พฤษภาคม 2564

โดย

คณะสมทบพระจักรพรรดิจักร ทิศุธิวงศ์
(นามเดิม พิทยา ทิศุธิวงศ์ / นามปากกา Pittaya Wong)

www.meditation101.org

สังคมของเทวดานั้น จะว่าไปก็คล้ายๆ สังคมของบางประเทศที่ยังคงมีสถาบันพระมหากษัตริย์ และมีระบบอำมาตย์ ขุนนาง มนตรี ซึ่งนับถือกันตามยศศักดิ์ ที่ได้มาตามบุญกรรมที่ทำไว้ จัดได้ว่าเป็นสังคมที่ “เจ้ายศเจ้าอย่าง” อยู่ไม่น้อย ยกเว้นเทวดาที่เป็นพระอริยบุคคล จะไม่ค่อยน้อยเนื้อต่ำใจในบุญวาสนา แต่เทวดาพระอริยบุคคลก็มักจะได้รับเคารพนับถือยกย่องเหนือผู้อื่นอยู่เป็นปกติสามัญ คล้ายพระสงฆ์ในเมืองมนุษย์ ที่ผู้คนมีความเคารพยำเกรงให้อยู่เป็นปกติโดยทั่วไป ต่างแต่ว่าเทวดาพระอริยบุคคลชั้นต้นยังคงมีคูครองและครอบครัวได้ ส่วนเทวดาประเภทอื่นๆ ทั้งพุทธศาสนิกชนเอง และบ้างที่มาจากศาสนาอื่น ก็นับถือกันตามบุญกรรม ใครทำความดีเอาไว้มากในเมืองมนุษย์ ก็ได้รับการนับถือมากกว่า ซึ่งความดีของเทวดา ที่มาจากเมืองมนุษย์นั้น แบ่งได้เป็น 12 ประเภทหลักๆ และแบ่งเป็นประเภทย่อยๆ ได้อีกหลายสิบประการ แต่ในที่นี้จะขอกล่าวถึงเฉพาะประเภทหลักๆ ดังนี้:

(1) ยศชั้น **"ธรรม"** เป็นยศของเทวดาที่บรรลุนั้นพระอริยบุคคลชั้นต้น เป็นผู้ “ทรงธรรม” ถือว่าเป็น “ผู้ดี” ในเหล่าเทวดาด้วยกัน เพราะปกติแล้วเทวดามีอุปนิสัยใจคองดงามดีอยู่แล้ว ยิ่งเป็นพระอริยบุคคล ก็จะมี “สำรวย” มากกว่าใครอื่น

(2) ยศชั้น **"เดชา"** คือยศของเทวดาที่มีฤทธิ์เดชมาก อานุภาพมาก หากปรารถนายศชั้นนี้ ให้ทุ่มเทแรงกายช่วยงานพระพุทธศาสนา เช่น ช่วยล้างจานชาม ยกของ ขนของ ก่อสร้าง ฯลฯ และเมื่อกล่าวมนต์ให้คำสัญญาใดๆ ไว้ ก็ต้องทำตามที่ได้กล่าวให้สำเร็จ จึงจะมากไปด้วยฤทธิ์ เทวดาประเภทเดชา มักเหาะเหิน เดินอากาศ เร็วคล่องว่องไว บางครั้งมีศึกในหมู่เทวดา ก็ต้องอาศัยเทวดาประเภทนี้เข้าช่วยเป็นกำลังพล

(3) ยศชั้น **"ประภา"** เป็นยศของเทวดาที่มีรัศมีกายสว่างมาก นับเป็นเทวดาที่ได้รับความนับหน้าถือตา เพราะรัศมีเป็นสิ่งที่สังเกตเห็นได้ง่ายสำหรับเทวดาด้วยกัน และเป็นที่น่าสนใจต่อผู้พบเห็น ใครจะมากหน้า น้อยหน้า ก็วัดกันตรงนี้ เหมือนในเมืองมนุษย์ที่เขาชื่นชอบว่าใครผิวขาวมีออรา ก็เป็นที่รักมากกว่าคนอื่น แต่ก็ไม่เสมอไป เพราะบางคนอื่นเขาเข้มดำก็มี แต่ปกติแล้วนิยมชมชอบผิวขาวสะอาดไว้ บ้างก็ว่า “ขาวอมชมพู” ไปถึงขนาดนั้น และโดยปกติแล้ว เทพจำพวกประภาก็มักจะมี “วรรณะ” งาม เพราะรัศมีขับให้ผิวพรรณแลดูเปล่งปลั่งไปในตัว ถ้าปรารถนายศชั้นนี้ ให้ทำบุญค่าไฟฟ้าส่องสว่างวัดหรือสำนักปฏิบัติธรรมที่มีผู้ทรงภูมิธรรมชั้นสูง หรือจุดประทีปโคมไฟ บูชาพระรัตนตรัย

(4) ยศชั้น **"พัสดรา"** เป็นยศของเทวดาที่มีผ้าอาภรณ์เนื้อละเอียดประณีตสวยงามยิ่ง เสื้อผ้าอาภรณ์หรูหรา แลดูภูมิฐาน เป็นที่นิยมชมชอบของเหล่าเทวดาหนุ่มสาว (เทวดาที่ชั้นสวรรค์มาใหม่) ยังตื่นตื้นกับทิพยสมบัติ) เป็นเหมือนพวกนายแบบนางแบบเสื้อผ้าดีไซเนอร์ชั้นนำในเมืองมนุษย์ ที่เขาใส่ออกงานหรูหราปาร์ตี้กัน ใครแต่งตัวดีกว่า ผ้าดีกว่า ก็มีคนมาชื่นชม มองกันตั้งแต่หัวจรดเท้า และเทวดาก็มีตาทิพย์ที่หากตั้งใจมองก็จะเห็นไปถึงเนื้อผ้า ไยผ้า ดูออกแยกถูกกว่าผ้าดีมากขึ้นน้อยเพียงไร แต่ก็ไม่มีที่ติ ทำให้เทพพัสดรากลายเป็นมิตรรักของเหล่าแฟนคลับ ที่มาปรากฏตัวก็เหิน ก็มีชุดดี ๆ เด็ด ๆ มาให้มองให้ดูกันอยู่เรื่อยๆ รวากับออกมาจากแค็ตตาล็อก หรือแค็ตวอลด์ ยิ่งถ้าหากหน้าตาดีด้วย (เทวดาปกติหล่อสวยกันทุกองค์ แต่จะ "หมดจด" ก็ต่างกันวามักน้อย) ก็เข้าข่ายเป็น "ดารา" ของเหล่าเทวดาปานนั้นเสีย หากปรารถนายศชั้นนี้ ให้ถวายผ้าไตรจีวรหรือผ้าเนื้อดีมีประโยชน์แด่พระอริยบุคคล และพระสงฆ์

(5) ยศชั้น **"รัตน"** เป็นตำแหน่งของเทวดา ที่มีเครื่องประดับและทิพยสมบัติที่ประดับประดาไปด้วยอัญมณี เป็นเหมือนคนรวยๆ ที่กล่าวขานกันว่าเป็น "ผู้เพชรเคลือบที่" ดังเช่นเหล่าคุณหญิงคุณนายมหาเศรษฐี ที่เครื่องประดับสวยหรู ดูโก้ ราคาแพงลิบลัว หากใครจะมาสวมใส่อย่างนี้ได้ก็ยาก แต่เครื่องประดับอันเกิดจากบุญถวายเพชรนิลจินดาของแท้ กับของเทียม หรือแก้วกระจกนั้นก็ต่างกัน กล่าวคือ เครื่องประดับเทวดาอันเกิดจากบุญกรรมทำบุญด้วยเพชรนิลจินดาของแท้นั้นจะมีฤทธิ์ให้ความสุขความน่าเพลิดเพลินเจริญใจ และเปล่งประกายแวววาวระยิบระยับสวยสดงดงาม แลดูน่าชื่นใจมากกว่าของผู้ที่ถวายด้วยของเลียนแบบ เทวดาประเภทนี้เข้าข่ายเทวดามหาเศรษฐี (เทวดาส่วนใหญ่ก็รวยสมบัติกันถ้วนหน้าอยู่แล้ว แต่ต่างกันที่ความ "วิจิตร" ของทรัพย์สมบัติเท่านั้น) และด้วยความเป็นเทวดามหาเศรษฐี ก็ทำให้ใครๆ ต่างพากันมารุมมาตอม อยากรู้จักมักจี่ เพื่อเป็นที่เชิดหน้าชูตาแก่ตน จะได้ประกาศไปว่าตนได้เป็นเพื่อนหรือรู้จักกับมหาเศรษฐีผู้เพชรเคลือบที่เหล่านั้น หากปรารถนายศชั้นนี้ ให้ทำบุญอัญมณีประดับมอบพระบรมสารีริกธาตุ, พระอนุโลมของพระพุทธรูป, พระมงกุฎและเครื่องทรงพระพุทธรูปปางพระจักรพรรดิ, และเครื่องประดับพระพุทธรูปปางต่างๆ, หรือยอดปลีพระเจดีย์, ยอดฉัตรพระเจดีย์ หรือจะถวายอัญมณีสำหรับบรรจุในพระพุทธรูปและพระเจดีย์ เป็นต้น

(6) ยศชั้น **"จริยา"** คือยศของเทวดาที่มีศีล ประพฤติดีปฏิบัติชอบ ไม่ว่าจะขณะเป็นมนุษย์อยู่ หรือเป็นเทวดา เทวดาเหล่านี้มีความประพฤติดี เรียกได้ว่าเป็นเทวดาดีในหมู่เทวดา

ด้วยกัน ทั้งๆที่เทวดาปกติก็มีความประพฤติชอบอยู่แล้ว แต่เทวดาก็ยังมีที่ติบ้าง อย่างเช่นเรื่อง ความสัมพันธ์หนุ่มสาว แย่งสมบัติกันไม่ได้ ก็แย่งเพื่อน แย่งแฟน แย่งบริวารที่มากเกิดใหม่ใน สวรรค์ หรือทะเลาะเบาะแว้งเวลารถเฉี่ยวรถชน หรือมีใครเหาะผ่านเหนือปราสาทวิมานแห่งตน ส่วนทว่าเทพจริยานั้นมีน้ำใจอารีรอบอบ ไม่ค่อยหาเรื่องสร้างปัญหาหวนใครต่อใคร ประพฤติ ตัวเป็นต้นแบบอย่างทางจริยธรรมให้กับเหล่าเทวดาทั้งหลาย เข้าข่ายเป็นนักบวชหรือผู้ถือ อุโบสถศีล ตามวัดวาอารามในเมืองมนุษย์ โดยเฉพาะในช่วงวันพระวันโกน วันๆ นั่งเสวยสุขกับการ ท่องบ่นมนตรา สนทนาธรรม กระทั่งผองเทวดาพากันเรียก “พ่อ” เรียก “แม่” กันเป็นแถบๆ หากปรารถนายศชั้นนี้ ให้รับศีล หรืออาราธนาศีล 5 ข้อ หรือ 8 ข้อ กับผู้ทรงธรรม หรือพระ อริยบุคคล หรือพระสงฆ์ แล้วรักษาศีลตามที่อาราธนาไว้ให้บริสุทธิ์อยู่เนืองๆ โดยเฉพาะในวัน อุโบสถ และวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา หากเป็นพระภิกษุก็ให้ยึดมั่นในพระธรรมวินัย ปฏิบัติตามศีลสิกขาบท และมีศีลาจารวัตรอันชอบอย่างเต็มที่

(7) ยศชั้น **"วิจิตร"** คือยศของเทวดาที่มีรูปร่างยิ่ง บ้างก็รวมไปถึงทิพยสมบัติก็ สวยงามวิจิตรประณีต เทวดาชั้นนี้เข้าข่าย “เทพี” ซึ่งปกติเทวดาก็หน้างามหุ่นสวยกันอยู่แล้ว แต่เทพวิจิตรเป็น “หัวหน้าคนสวยคนงาม” เป็นเจ้าคนงามในหมู่คนงามด้วยกัน เปรียบกับ นางสาวไทย หรือมิสยูนิเวิร์ส ที่สวยสุดๆ ปกติก็จัดว่าเป็นดารานบนสวรรค์ไปในตัวอยู่แล้ว ส่วน ความประพฤตินั้นไม่นับเข้ากับใบหน้า เพราะบ้างก็มีเรื่องระหองระแหงเกี่ยวกับความสัมพันธ์ รักต่อเทวดาหนุ่มๆ หรือสาวๆ ด้วยกัน เป็นที่น่าอึดหนาระอาใจต่อเทวดาผู้ปกครอง ที่ต้องคอย ตัดสินคดีความให้ แต่ก็ไม่เสมอไป บ้างก็สวยแล้วนิสัยดี แต่มีน้อย ส่วนใหญ่สวยแล้วก็เจ้า ปัญหาเหมือนดารานในเมืองมนุษย์ที่รักๆ เลิกๆ แต่งๆ แล้วก็หย่าๆ อย่างนั้นไป หากปรารถนายศ ชั้นนี้ ให้ถวายดอกไม้และเครื่องประดับประดาบูชาพระรัตนตรัยอันวิจิตรประณีตอยู่เสมอๆ และ รักษาศีลให้ครบถ้วน

(8) ยศชั้น **"สุคนธา"** คือยศของเทวดาที่มีกลิ่นกายหอมเย็นอบอวลเป็นพิเศษ เทวดาชั้น นี้เป็น “เทวดาชั้นดี” ด้วยบุพกรรมที่ทำมาในเมืองมนุษย์คือเป็นคนพูดจาดี ไม่ใช่ถวายเครื่อง หอมอย่างเดียว น้ำคำนี้เองที่ทำให้ปากหอม กายหอม ไม่เหม็นสวะ ใครที่พูดคำหยาบ โทก หลอกลวงอยู่เป็นประจำ กลิ่นตัวจะเหม็นสาบ ใครที่พูดจริง พูดเพราะ น้ำคำชวนฟัง นำเคารพ นับถือ กลิ่นกายจะหอมละไม เป็นที่น่าแปลก ว่าเพราะเหตุใดคำพูดจึงส่งผลถึงกลิ่น แต่บุพ กรรมก็ส่งผลอย่างนั้น จ้าวสุคนธา เป็นเทพดีที่ใครๆ ก็นับถือ เหมือนผู้หลักผู้ใหญ่ที่เจรจาชอบ

เป็นอรรถเป็นธรรม พุดจানাเชื่อถือ เชื่อฟัง ใครๆ ก็เคารพ และชื่นใจที่ได้อยู่ใกล้ เทวดาชั้นนี้ทำให้เทพบริวาร และเทวดาที่พบเห็นรู้สึกชื่นใจ เพราะเครื่องหอมประจำตัวประจำใจ พาให้ใจของตนเอง และผู้อื่นเบิกบาน ประดุจได้รับสุขคนรับบัพตอยู่ตลอดเวลา ใครที่ปรารถนายศชั้นนี้ ให้สงวน้ำพระด้วยการรินน้ำอบไปที่พระหัตถ์และพระบาทของรูปเหมือนพระพุทธเจ้า พระจักรพรรดิ พระสงฆ์ พระอริยะบุคคล และผู้ทรงคุณ รวมถึงกล่าววาจาชอบ เป็นวาจาสุภาสิต พร้อมทั้งถวายดอกไม้หอม และเครื่องหอม บูชาพระรัตนตรัยอยู่เสมอๆ

(9) ยศชั้น **"โยธิน"** คือยศของเทวดาที่มีเทพบริวารมาก ซึ่งเทพบริวารมีทั้งแบบที่เป็นมนุษย์ไปเกิดร่วมวิมานบนสวรรค์ หรือเป็นกายสิทธิ์ที่ถูกเนรมิตให้เกิดขึ้นด้วยฤทธิ์ของบุญ เทวดาชั้นนี้ถือว่าเป็น "เจ้าคณะ" คือนอกจากมีเพื่อนแล้ว ยังมีบาทบริจาริกามากมาย มาคอยห้อมล้อมรับใช้ เป็นข้าทาสบริวาร (แต่ธรรมเนียมสวรรค์เขาไม่ปกครองกันอย่างดุคั้น อาจจะมีติดังแรงๆบ้าง แต่ไม่ทำให้เสียใจหนัก แค่น้อยยอกน้อยใจแล้วปรับปรุงตัว) เทวดาชั้นนี้มักจะเป็นหัวหน้าหมู่ชนในสมัยเป็นมนุษย์ ได้เคยให้ความช่วยเหลือแก่กุลผู้คนไว้เป็นอเนกปริยาย คล้ายนักการเมืองท้องถิ่น ที่ใครมาหากก็หยิบจับส่งเสียช่วยเหลือ ร่วมทุกข์ร่วมสุข กับหมู่ชนกระทั่งเป็นที่รัก และฝากฝังชีวิตกันเอาไว้ บ้างก็เคยเกิดเป็นพระมหากษัตริย์แห่งนคร, ผู้ว่าการรัฐหรือเมือง, หรือบ้างก็แคว้นเล็กๆ ไปถึงแคว้นใหญ่ๆ, รวมถึงหัวหน้าชนเผ่า ที่บำบัดทุกข์บำรุงสุขให้กับอาณาประชาราษฎร์ แล้วประชาชนก็แซ่ซ้องสรรเสริญกระทั่งถึงขั้นอธิษฐานตนขอเป็นข้ารับใช้และเป็นพลกนิกรต่อไปอีกในภพเบื้องหน้าก็มี หากปรารถนายศชั้นนี้ ให้หมั่นรวบรวมพวกพ้องในการทำกรบุญการกุศลหรือ ให้ทำบุญสังฆทานสมทบค่าจัดจ้างคนงานในวัดวาอาราม และอนุเคราะห์แก่กุลช่วยเหลือผู้คนให้มากเข้าไว้ เท่าที่จะทำได้

(10) ยศชั้น **"ดุริยางค์"** คือยศของเทวดาที่มีวงดนตรีชั้นเลิศขับกล่อมให้เพลิดเพลินเป็นพิเศษ ทำให้รำเริงบันเทิงใจมาก พาให้สบายใจไปตามๆ กัน และเป็นนักสร้างความบันเทิงให้กับผองเทวดาผู้มาอยู่ใกล้ๆ นิสัยอาจจะคล้ายคนธรรมดาแต่ไม่ใช่คนธรรมดา คือชอบเสียงดนตรีแต่อาจไม่เล่นเอง แต่เป็นเจ้าของวงดนตรี มีนักร้อง นักแสดงในสังกัดจำนวนมาก หากปรารถนายศชั้นนี้ ให้ประโคมดนตรีด้วยตนเอง หรือจัดจ้างให้มีการประโคมดนตรี, การแสดงขับร้องฟ้อนรำ บูชาพระรัตนตรัย, หรือซื้อกล่องดนตรีหรือเครื่องเล่นเสียงมาเปิดบรรเลงหรือเพลงอันสมควร บูชาถวายพระรัตนตรัย และงานพิธีสำคัญทางพระพุทธศาสนา และงานสาธารณชน

ทั่วไป อย่างวิเศษชวนรำยรำ ประโคมดนตรีชวนแห่หน้าเข้าโบสถ์ หรือชวนแห่เทียนพรรษา ก็เข้าข่ายนี้

(11) ยศชั้น “**รังสี**” คือ เทวดาที่มีรัศมีหลากสีอันสวยงาม บ้างก็มี 7 สี บ้างก็มี 10 สี หรือถึง 108 สี หรือมากกว่า เป็นเทวดาผู้เจิดแจ่มอยู่บนสวรรค์ เพราะรัศมีเป็นเรื่องที่เทวดาเขาถือกันมาก เนื่องจากเป็นจุดเด่นที่เห็นได้มาแต่ไกล แต่เทวดาเขาตาดี เห็นอะไรก็เห็นชัด มองเสื้อมองผ้า ก็มองทะลุไปถึงเส้นด้าย ขนาดนั้น หากมองรัศมีสีล้วนแล้วก็เห็นกำซาบเข้าไปในจิตใจ คือจะรู้สึกชื่นชม เบิกบาน หรืออ้อยสร้อย น้อยใจในรัศมีของตนขึ้นมาทีเดียว เทวดาที่รัศมีสวยงามนั้นบ่งบอกถึงกรรมเก่าที่บำเพ็ญมาดี จะกล่าวไปก็เหมือนมนุษย์ที่ไปรฟลดี จบมหาวิทยาลัยชั้นดั่งมีชื่อเสียง พบออกชื่อมหาวิทยาลัย อย่างจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หรือมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ทุกคนก็ให้เกียรติ ฉันทก็ฉันทนั้น เทพรังสี ทำกรรมเก่ามาดีจึงได้รัศมีสวยงาม เป็นบุญตาของเหล่าเทวดาที่ได้เห็น เทวดาเหล่าอื่นที่รัศมีอ่อนด้อย พอเห็นรัศมีสวยงาม มาแต่ไกลเคลื่อนมาทางทิศของตน บ้างก็ต้องหลบหลีก บ้างก็ยกหัตถ์ขึ้นถวายความเคารพ มันถึงขนาดนั้นเชียว ซึ่งบุญกรรมที่ทำให้เกิดเป็นเทวดาที่มีรัศมีหลากสีล้วนนั้น ก็อย่างเช่น การถวายดอกไม้หลากสีบูชาพระสถูปเจดีย์ หรือบูชาพระรัตนตรัย หรืออื่นๆ เช่นการตั้งธงหลากสีบูชาพระเจดีย์ หรือการจุดพลุไฟหลากสี เฉลิมฉลองวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา และอื่นๆ อย่างเช่นการปรุงรังสีและรัศมีขึ้นด้วยวิเศษ ซึ่งเทวดาในยศชั้นนี้ มีชื่อเรียกว่า “จ้าวรังสี”

(12) ยศชั้น “**พิมาน**” คือเทวดาที่มีที่อยู่อาศัย หรือ “วิมาน” ขนาดใหญ่โตโอฬารเป็นพิเศษ ซึ่งวิมานของเทวดา แบ่งเป็น 3 ประเภทหลักๆ คือวิมานเงิน วิมานทอง และวิมานแก้ว แต่โดยความยิ่งใหญ่แล้วก็ไล่ลำดับต่างกันไปอีกเช่น วิมาน, พิมาน, เทวปราสาท, เทวนครา, ปราสาทนครา, เทพนคร, ภพเทวะ ฯลฯ ซึ่งการที่บุคคลจะมาเกิดเป็นเทวดาประเภทนี้ ซึ่งมีชื่อเรียกว่า “จ้าวพิมาน” บ้างก็มีบุญกรรมจากการสร้างเสนาสนะ อาคารสถานที่ ถาวรวัตถุ วัตถุอาราม ถวายพระพุทธเจ้า ถวายพระสงฆ์ จึงเป็นเหตุให้มีวิมานใหญ่ แต่ก็ไม่เสมอไป บางท่านอาจทำบุญอื่น แต่เป็นบุญที่มีอันสงส์มาก เช่นการทำบุญกับพระภิกษุรูปเดียวที่เพิ่งออกจากนิโรธสมาบัติ เป็นต้น เทวดาชั้นนี้มักจะได้รับโอกาสให้เป็นเจ้าภาพงานเลี้ยงสังสรรค์ในหมู่เทวดาอยู่เนืองๆ เหมือนไปจัดปาร์ตี้เลี้ยงรุ่นของเพื่อนๆ นักเรียน ก็ต้องไปบ้านของเพื่อนนักเรียนที่รวย และมีบ้านขนาดใหญ่ จึงเป็นที่เชิดหน้าชูตาแก่ตน และพรรคพวกเพื่อนพ้องก็พากันนี้กรัก

เพราะช่วยเอื้ออำนวยความสะดวกได้เป็นอย่างดี เวลาไปคุยออกสื่อกันในหมู่เทวดา ว่าได้ไปงานบ้าน
นั้น บ้านนี้ ก็ทำให้รู้สึกได้ว่าตนเองมีความสำคัญในสังคมเทวดาเขา

เทวดาตนหนึ่งอาจจะดำรงยศศักดิ์เพียงตำแหน่งเดียว หรือมากกว่าก็ได้ ยิ่งมียศศักดิ์
หลายชั้น ก็ยิ่งเป็นที่เคารพ นับถือ ยำเกรง ของเหล่าเทวดาอื่นๆ และถ้าหากมีงานประชุมใน
เทวสมาคม เทวดาที่มียศศักดิ์เหล่านั้น ก็จะได้รับเกียรติให้นั่งใกล้องค์ประธาน มากกว่าเทวดา
ทั่วไป

ส่วน “สมณเทวา” ไม่ได้จัดอยู่ในลำดับศักดิ์แห่งเทพเทวาทั้ง 12 ชั้น ยกเว้นแต่สมณเท
วาท่านที่บรรลุเป็นพระอริยบุคคล บุญกรรมที่ทำให้เทวดาได้เป็นสมณเทวา ตามตำราว่าไว้ก็คือ
สามารถทรงจำและสาธยายพระปาฏิโมกข์ของพระภิกษุได้ครบถ้วนคล่องแคล่วขณะเป็น
พระภิกษุมนุษย์ กระทั่งละสังขาร และได้มีโอกาสสวดพระปาฏิโมกข์แต่พระสงฆ์อยู่เนื่องๆ
ขณะที่ทรงพระปาฏิโมกข์อยู่นั้นด้วย แต่ในทางวิชา สมณเทวาสามารถเป็นได้ด้วยการ “บวช
ในวิชา” อันเป็นผลให้ “กายทิพย์” ของผู้ทรงวิชากลายเป็น “พระ” ซึ่งโดยมากแล้วจะขึ้นไป
บวชกับพระพุทธเจ้าในอายตนิพพาน ผู้ทรงเป็นเจ้าของพระศาสนาในโลกมนุษย์ แต่ก็ยังมีวิธี
อื่นๆ ที่สามารถทำได้ หลากหลายรูปแบบต่างกันไป เทวดาส่วนใหญ่คุ้นเคยกับความหรรษาอู้อู้
แห่งทิพย์สมบัติ เมื่อมาพบกับสมณเทวาผู้แลดูสมณะอยู่ในสวรรค์ บ้างก็รู้สึกแปลก และไม่รู้จัก
ทำเยี่ยงไร ก็เลยหลีกเลี่ยงไป บ้างก็พอทราบคุ้นกับธรรมเนียมปฏิบัติต่อพระสงฆ์ ก็เข้าไปทักทาย
ถามไถ่ ซึ่งส่วนใหญ่ก็มักจะเป็นเทวดาที่เพิ่งขึ้นไปเกิดใหม่ๆ ส่วนพระภิกษุที่บวชนานๆ หลายๆ
พรรษา ไม่จำเป็นเสมอไปว่ามรณภาพไปแล้วจะได้เป็นสมณเทวา แต่โดยหลักแล้วเทวดา
ส่วนมากไม่รู้จักรื่อง “วิชา” มากพอ จะเคารพนับถือโดยมากก็เฉพาะ “พระอริยบุคคล” และ
“เทพพรหม” ผู้ทรงธรรม ซึ่งมาแสดงธรรม ณ เทวสภา ด้วยรัศมีเรืองรองอร่ามงามตา น้ำเสียง
ไพเราะเสนาะโสต กริยาน่าเคารพเลื่อมใส ส่วนสมณเทวาที่รัศมีน้อยกว่า และมีได้เป็นพระอริย
เจ้า ก็อาจได้รับการให้ความสำคัญน้อยกว่า ซึ่งสามารถเห็นได้ชัดจากการจัดลำดับที่นั่งในเทวส
ภา อย่างไรก็ตาม ผู้ทรงวิชาบางท่าน อาจยินดีเลือกที่จะเป็นสมณเทวา เพราะเป็นแล้วก็ไม่
ต้องข้องในกิจต่างๆ อันมากมายภายในสังคมของชาวสวรรค์ มีการประชุม จัดเลี้ยง สังสรรค์
และอื่นๆ อีกทั้งเพศภาวะแห่งการเป็นสมณเทวา ก็ทำให้เหล่าเทวดาพากันระมัดระวังสำรวมต่อ
ท่าน ซึ่งบ้างก็ไม่กล้าพูดด้วย จึงทำให้ลดฐานะอันเป็นโลกียะ และกิจแห่งการเป็นฆราวาสไปใน
ตัว ดังขณะนี้

สำหรับอานิสงส์แห่งบุญกรรมที่ส่งผลให้บุคคลมีกายทิพย์สวยงาม และมีลักษณะดีตาม
ชั้นของประกาศิตทั้ง 12 ประเภทหลักนี้ ต่างจากอานิสงส์ที่ส่งผลถึง “กายพระจักรพรรดิ” และ
“กายธรรม” ในวิชา กล่าวคือ กายทิพย์ หรือ กายเทวดา เป็นกายในสายธาตุสายธรรม ที่อยู่
ใกล้กายมนุษย์ เมื่อกายมนุษย์ทำบุญ อานิสงส์จะส่งผลถึงกายทิพย์ ทำให้กายทิพย์
เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีโดยรวดเร็ว และโดยง่าย ต่างจาก “กายพระจักรพรรดิ” และ “กาย
ธรรม” (พระธรรมกาย) ซึ่งเป็นกายที่อยู่ลึกเข้าไปในสายธาตุสายธรรม ซึ่งบุญกรรมสามารถ
เปลี่ยนแปลงกายในวิชาได้ที่ละน้อย เปรียบเสมือนผลไม้ดอง ที่รสเค็มจะซึมเข้าผิวชั้นนอกได้
ภายในระยะเวลาไม่นาน ส่วนเมล็ดหรือแกนของผลไม้ ต้องใช้เวลานานกว่า ที่รสเค็มจะซึมเข้า
ไปถึงเพื่อเปลี่ยนแปลงสภาพได้ แต่ก็ไม่เสมอไป เพราะมีเทคนิคทางวิชา หรือบางเรื่องซึ่งเป็น
ข้อยกเว้น ที่ทำให้กายในวิชาเปลี่ยนแปลงไปได้โดยฉับพลัน ยกตัวอย่างเช่นการได้รับ
เครื่องราชอิสริยาภรณ์ แล้วนำของทิพย์มาใส่กายในวิชา ซึ่งทำให้กายพระจักรพรรดิ และกาย
ธรรม หรือพระธรรมกาย มีเครื่องประดับเกิดขึ้นบ้าง และมีฤทธิ์มีอำนาจเพิ่มขึ้นมาจากปกติ ดัง
จะเห็นแล.

หมายเหตุ: ยศของเทวดาตามที่พรรณนามานี้ ยังไม่ได้เรียงลำดับตามความสำคัญ
หากท่านมีข้อสงสัย หรือต้องการสอบถามเพิ่มเติม ขอให้ถามลูกแก้ว ซึ่งแสดงภาพไว้ด้านบน
ของบทความนี้ที่ www.meditation101.org

รจนาคำ (1) ถึง (10) เมื่อ 26 เมษายน 2561

รจนาคำ (11) ถึง (12) เมื่อ 9 มิถุนายน 2563

ปรับปรุงเนื้อหาข้อ (1) ถึง (12) ครั้งล่าสุดเมื่อวันที่ 27 พฤษภาคม 2564

www.meditation101.org